

Da li je vreme za evropsku super mrežu?

Evropski poslanici usvojili predloge
za jačanje otpornosti mreže

Nemački regulator za reformu mrežnih
naknada, na teret proizvođača

ACER: Trećina projekata električne
energije odložena ili reprogramirana

**ACER: Prva dva izveštaja o
nadzoru tržišta energije**

**Pojednostavljena pravila poreza
na ugljenik na granicama**

EDF: EU cilj CO2 neutralnosti nemoguć
bez elektrifikacije industrije

Berlin i Pariz prevazišli razdor oko
nuklearne energije?

SADRŽAJ

Da li je vreme da se ostvari san o evropskoj super mreži?	OVDE
Komisija traži mišljenja u pripremi Evropskog paketa prenosnih mreža	OVDE
Evropski poslanici usvojili predloge za jačanje otpornosti mreže	OVDE
Poređenje troškova distribucije energije širom Evrope	OVDE
Nemački regulator predlaže reformu mrežnih naknada, na teret proizvođača	OVDE
ACER: Trećina projekata električne energije je odložena ili reprogramirana	OVDE
ACER: Prva dva izveštaja o nadzoru tržišta energije	OVDE
Nemački plan za cenu struje za industriju pred ozbiljnim izazovima EU	OVDE
Nova pravila o stendbaj uređajima uštedeće 4 TWh godišnje energije u EU	OVDE
Emisije metana iz rudnika uglja u EU prvi put smanjene	OVDE
Ugalj prvi put proizvodi manje od polovine električne energije u Poljskoj	OVDE
Pojednostavljena pravila poreza na ugljenik na granicama	OVDE
Meloni upozorava na rizik od 'industrijske dezertifikacije' zbog zelene politike EU.....	OVDE
EDF: EU cilj CO2 neutralnosti nemoguć bez elektrifikacije industrije	OVDE
Od 2026. aukcije za solarne i druge čiste tehnologije proizvedene u Evropi	OVDE
EU uvodi pravila o skladištenju CO2 za veće proizvođače nafte i gasa	OVDE
Berlin i Pariz prevazišli razdor oko nuklearne energije - francuski zvaničnik	OVDE
Ofgem obezbedio kompenzaciju za potrošače zbog prekomernog naplaćivanja	OVDE
Evropski „zeleni“ fondovi drže milijarde u velikim kompanijama fosilnih goriva	OVDE
Ekstra porez EU na profit od fosilnih goriva, doneo 28 milijardi evra za EU	OVDE
Zavisnost EU od spot LNG-a verovatno će se nastaviti bez jače dekarbonizacije	OVDE

Da li je vreme da se ostvari san o evropskoj super mreži?

BRISSEL - S obzirom na široko rasprostranjene nestanke struje i intenziviranje klimatskih promena, da li je možda vreme da se ponovo ostvari san o evropskoj super mreži, pita se portal **Juronjuz** (Euronews) i dodaje:

Rat između Rusije i Ukrajine, ubrzanje klimatskih promena i stalne tarifne tenzije sa SAD-om i Kinom istakli su jednu stvar: Evropa se nalazi na energetskejskoj raskrsnici.

U pokušaju da značajno poveća svoju energetskejsku nezavisnost, EU je otkrila da će 2025. godine dodati 89 gigavata (GW) kapaciteta obnovljive energije. To je povećanje od 10 GW u odnosu na 2024. godinu, a većina će dolaziti iz novih solarnih projekata.

Međutim, događaji poput nedavnog nestanka struje u Španiji i Portugalu pokazali su da kontinentu možda treba strukturalnije energetskejsko rešenje, piše Juronjuz.

Neki stručnjaci smatraju da je evropska supermreža rešenje.

To bi značilo izradu prekogranične visokonaponske električne mreže, dopunjene dovoljnom mrežnom infrastrukturuom na svim nivoima napona. Takva mreža bi verovatno bila sposobna da obezbedi električnom energijom celu Evropu, uključujući Tursku, kao i neke delove Severne Afrike.

Umesto jedne supermreže, Evropi bi vrlo lako moglo biti potrebno nekoliko, a ne nužno i evropska supermreža, prema Hubertu de la Grandieru, izvršnom direktoru SuperGrid Instituta.

„Nekoliko višeterminalnih visokonaponskih DC (HVDC) mreža već planiraju Francuska, Velika Britanija, Nemačka i Italija, između ostalih. To su „male supermreže“, objašnjava on.

„Poput autoputeva u prošlom stoleću, supermreža će verovatno nastati kroz progresivne veze između nekoliko HVDC veza i višeterminalnih mreža, pod uslovom da su one dizajnirane da budu skalabilne ili proširene.“

Da li su klimatske promene povećale potrebu za evropskom super mrežom?

Klimatske promene, u obliku ekstremnih vremenskih događaja poput poplava i toplotnih talasa, značajno povećavaju rizike za postojeću konvencionalnu energetska infrastrukturu, istovremeno naglašavajući varijabilnost solarne i energije vetra.

Supermreža bi mogla pomoći u održavanju energetske otpornosti i sigurnosti diversifikacijom puteva prenosa električne energije i povezivanjem različitih zemalja s više izvora energije.

Bilo da se radi o super veličini ili ne, investicije su preko potrebne. Prema Evropskoj komisiji, do kraja ove decenije potrebno je približno 584 milijarde evra investicija u mrežu kako bi se ostao na putu ka ciljevima energetske tranzicije.

Koji su izazovi uspostavljanja evropske super mreže?

Iako nekoliko država članica EU, poput Danske, Holandije i Nemačke, pokušavaju da razviju nacionalne supermreže, naponi za izgradnju evropske supermreže su se usporili poslednjih godina.

Osim ogromnih finansijskih ulaganja koja bi to zahtevalo, jedan od najvećih razloga za ovo usporavanje su vrlo složeni procesi izdavanja dozvola u državama članicama.

Neefikasna primena zakonodavstva EU i nacionalnih zakona, kao i izazovi koordinacije između mnogih privatnih i javnih institucija i propisa EU, otežali su uspostavljanje evropske supermreže. Protivljenje javnosti, uključujući i one opština, takođe je doprinelo ovom problemu.

Komisija traži mišljenja u pripremi Evropskog paketa prenosnih mreža

BRISEL - Evropska komisija je 13. maja objavila javne konsultacije u vezi s pravnim okvirom o evropskim mrežama. Primljene povratne informacije, do 8. jula, biće uključene u rad Komisije na Paketu evropskih mreža, čije je objavljivanje predviđeno pre kraja 2025. godine.

S obzirom na ključnu ulogu mreža u integraciji pristupačne obnovljive energije i podršci elektrifikaciji, najavljen je Paket evropskih mreža kao deo Kompasa konkurentnosti za EU i Sporazuma o čistoj industriji.

Komisija u **informaciji** o otvaranju javne rasprave navodi da bez ulaganja u proširenje mreže, modernizaciju, digitalizaciju i fleksibilnost, kašnjenja u povezivanju će se povećati, a obnovljivi izvori energije i elektrifikacija će se zaustaviti. U maju 2022. godine, Komisija je procenila da je potrebno 584 milijarde evra investicija u mrežu pre kraja ove decenije kako bi se ispunili ciljevi REPowerEU.

U novembru 2023. godine, Komisija je već objavila Akcioni plan za mrežu kako bi ubrzala širenje, modernizaciju i digitalizaciju mreža. Evropski paket za mrežu će se nadovezati na ovo, pružajući konkretnije detalje za podršku modernizaciji postojeće infrastrukture kako bi ona bila efikasnija i proširenju mreža na osnovu optimizovanog planiranja mreže i međusektorske integracije.

Evropski poslanici usvojili predloge za jačanje otpornosti mreže

STRAZBUR - Poslanici Evropskog parlamenta usvojili su predloge za jačanje otpornosti mreže, integraciju obnovljivih izvora energije i pojednostavljenje procesa kako bi se ostvarili energetske ciljevi EU.

U predlozima usvojenim 13. maja, poslanici Evropskog parlamenta iz Odbora za industriju, istraživanje i energetiku predstavili su načine za modernizaciju infrastrukture evropske električne mreže kako bi se zadovoljila rastuća potražnja za obnovljivom energijom, osigurao otporan dekarbonizirani elektroenergetski sistem i podržali energetske ciljevi EU.

Izveštaj poziva na jasnija i efikasnija pravila i procedure za privlačenje privatnih investicija pored mehanizama javnog finansiranja i osiguravanje da mrežne tarife odražavaju stvarne troškove. Naglašava potrebu za ulaganjima kako bi se rešili uska grla u mreži i sprečilo ograničavanje - namerno smanjenje proizvodnje zbog ograničenja kapaciteta mreže - obnovljive energije.

Poslanici Evropskog parlamenta naglašavaju važnost koordiniranijeg i potpuno panevropskog planiranja elektroenergetskog sistema za povezivanje granica, sektora i regija.

Poređenje troškova distribucije energije širom Evrope

BEČ - Udeo distribucije u cenama energije značajno varira u različitim evropskim glavnim gradovima.

Euronews je istražio ove razlike u računima za električnu energiju i prirodni gas.

Koliki deo računa za energiju ide distributivnim kompanijama u Evropi? I koje zemlje plaćaju najviše za distribuciju? Takođe poznat kao mrežne naknade, ovaj deo računa uglavnom uključuje troškove i prenosa i distribucije.

Indeks cena energije u domaćinstvima (HEPI), koji su sastavili austrijski regulator, Energie-Control Austria, mađarski MEKH i energetske konsultant VaasaETT, pruža detaljan pregled cena električne energije i gasa za krajnje korisnike u domaćinstvima. Pregled uključuje četiri komponente: energiju, distribuciju, poreze na energiju i PDV.

Od aprila 2024. godine, udeo distribucije u cenama električne energije u domaćinstvima kretao se od 11% u Nikoziji do 65% u Budimpešti, a odmah iza toga sledi Amsterdam (60%).

Glavni gradovi Mađarske i Holandije ističu se kao jasni izuzeci, s više od polovine računa za električnu energiju koji odlazi na distribuciju.

Prosek za EU-27 bio je 28%. Ostali gradovi s visokim udelom uključuju Luksemburg (46%), Podgoricu (43%) i Bukurešt (42%).

Među glavnim gradovima pet vodećih evropskih ekonomija, London i Madrid imali su najniži udeo distribucije sa 18%.

Udeo distribucije je nešto niži kod gasa nego kod električne energije

U proseku, u glavnim gradovima EU, udeo distribucije je nešto niži kod cena gasa (23%) nego kod cena električne energije (28%).

Udeo distribucije u cenama prirodnog gasa za stambene krajnje korisnike kretao se od 10% u Kijevu do 43% u Bernu.

Među glavnim gradovima EU, Amsterdam je imao najniži udeo distribucije sa 13%, a slede Zagreb i Talin, oba sa 15%.

Šta objašnjava razlike u udelima distribucije?

Autori izveštaja objasnili su da se troškovi mreže određuju na osnovu lokalnih zahteva i nacionalnih strategija za razvoj i modernizaciju distributivnih i prenosnih mreža. Značajan deo nacionalnih troškova ulaganja u mrežu prenosi se na račune krajnjih korisnika putem mrežnih naknada.

„Razlike među tržištima prvenstveno su uzrokovane njihovim investicionim planovima i povezane su s potražnjom za elektrifikacijom, nivoom penetracije OIE, distribuiranom proizvodnjom, starošću mrežne infrastrukture itd.“, rekli su autori za Euronews.

Nemački regulator predlaže reformu mrežnih naknada, na teret proizvođača

BERLIN - Nemački regulator za energetiku BNetzA pokrenuo je konsultacije o sveobuhvatnoj reformi naknada za električnu mrežu, predlažući fundamentalne promene koje bi mogle primorale proizvođače energije da prvi put plaćaju naknade za mrežu, kao i uvođenje cena zasnovanih na kapacitetu kako bi se bolje odrazili troškovi sistema.

Cilj reforme je rešavanje tri ključna izazova: smanjenje baze korisnika koji plaćaju naknade usred rastućih troškova, nedovoljne cenovne signale za isplativ razvoj mreže i nedostatak podsticaja za fleksibilno ponašanje u potrošnji, prema dokumentu o opcijama objavljenom 12. maja.

Centralni predlog uključuje proširenje finansijske baze tako što bi se od proizvođača energije zahtevalo da doprinesu troškovima mreže, prenosi **S&P Global Platts**.

Trenutno, u Nemačkoj, za razliku od nekih drugih evropskih zemalja i sistema za prenos gasa, naknade za mrežu plaćaju isključivo krajnji potrošači.

Regulator napominje da je širenje obnovljivih izvora energije glavni pokretač troškova mreže, a proizvođači ne plaćaju ništa za pristup mreži.

U dokumentu za diskusiju se predlažu ili naknade za ubrizgavanje energije zasnovane na korišćenju ili osnovna naknada za mrežu koju bi plaćali proizvođači, raspoređujući troškove "na više ramena".

Konsultacije takođe istražuju uvođenje novih komponenti naknada kao što su bazno određivanje cena ili određivanje kapaciteta.

Trenutno su mrežne naknade iznad niskog naponskog nivoa u potpunosti zasnovane na potrošnji, uprkos tome što potrošnja nije primarni pokretač troškova.

Fiksna osnovna naknada mogla bi preciznije odražavati stvarne troškove, prema BNetzA.

Regulator također dovodi u pitanje da li bi direktno određivanje cena rezerviranog kapaciteta priključka na mrežu bilo prikladno, jer kapacitet priključka igra značajnu ulogu u širenju mreže.

Reforma dolazi u trenutku kada nemački energetske sistem prolazi kroz duboku transformaciju.

ACER: Trećina projekata električne energije je odložena ili reprogramirana

LIUBLJANA - EU Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER) objavila je 16. maja procenu statusa projekata uključenih u prvu EU listu PCI (projekti od zajedničkog interesa) i PMI (projekti od zajedničkog interesa) (2024), koji pokrivaju kategorije infrastrukture za električnu energiju, vodonik, ugljen dioksid, elektrolizatore i prirodni gas. To su ključni energetske projekti osmišljeni za povećanje integracije mreže i tržišta, kao i za podršku dekarbonizaciji infrastrukturnih mreža između država članica EU (PCI) ili sa zemljama izvan EU (PMI).

Šta je ACER-ovo praćenje utvrdilo?

- Trećina projekata električne energije je odložena ili reprogramirana, uglavnom zbog problema u ranoj fazi implementacije ili kašnjenja u građevinskim radovima. Više od polovine projekata je u naprednijim fazama, pri čemu je 30% u izgradnji, 23% u fazi izdavanja dozvola, a 2% je već pušteno u rad. Ukupno se očekuje da će 72% projekata električne energije biti pušteno u rad do 2030. godine.
- 33 od 34 pregledana projekta vodonika napreduju na vreme, a očekuje se da će preko 90% biti pušteno u rad do 2030. godine. Međutim, većina projekata je još uvek u ranoj fazi razvoja, pri čemu je samo 18% u fazi izdavanja dozvola, a ostali su u manje naprednim fazama.
- Od svih pregledanih projekata, 23 projekata su dobila bespovratna sredstva iz Instrumenta za povezivanje Evrope (CEF) za radove, a 15 za studije.
- Izdavanje dozvola, izgradnja i procena uticaja na životnu sredinu su faze koje oduzimaju najviše vremena prilikom povezivanja infrastrukturnih projekata na mrežu, a u proseku traju 4,3 godine, 3,8 godina i 2,6 godina.

ACER: Prva dva izveštaja o nadzoru tržišta energije

LIUBLJANA - EU Agencija za saradnju energetskih regulatora (ACER), objavio je prvi put dva izveštaja, koji se odnose na:

- Osobe koje profesionalno dogovaraju transakcije (PPAT-ovi): Analiziranje njihove spremnosti za otkrivanje i prijavljivanje sumnjivih aktivnosti na tržištu energije i na

- Nacionalne energetske regulatore (NRA):

Fokusiranje na njihovu analizu izveštaja o sumnjivim transakcijama i narudžbama (STOR) koje su podneli PPAT-ovi i na njihove mere sprovođenja zakona i kazne.

Oba izveštaja su propisana revidiranom uredbom o celovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT) koja uvodi nove obaveze za ove trgovinske posrednike (zване PPAT-ovi prema REMIT okviru) i za ACER da izveštava o daljnjim mjerama koje poduzimaju nacionalni regulatori energije.

Koji su ključni nalazi i preporuke ACER-a?

ACER je identifikovao sledeća područja za poboljšanje u praksama nadzora nekih PPAT-ova:

Nedostatak formalne funkcije nadzora.

Neotkriveni sukobi interesa od strane zaposlenih.

Nedefinisane ili neformalizovane procedure nadzora tržišta za 'otkrivanje, analizu, obaveštavanje i odvracanje' kako to zahteva REMIT.

Nedostatak IT sistema za nadzor.

Prekomerni uticaj menadžmenta na sadržaj ili podnošenje izveštaja o sumnjivim transakcijama i narudžbama.

Kako bi se rešili ovi nedostaci, ACER predlaže:

Strukturnu odvojenost: Nadzorne funkcije REMIT-a treba da budu jasno odvojene, bilo interno ili eksterno, sa specijalizovanim osobljem i alatima za smanjenje sukoba interesa i poboljšanje performansi.

Procedure interakcije s klijentima: Ove procese je potrebno ažurirati ili poboljšati kako bi se osiguralo efikasno praćenje.

Koristiti profesionalne i sertifikovane alate: Gde je to moguće, PPAT-ovi bi trebalo da koriste sertifikovane sisteme prilagođene njihovim potrebama, jer generički alati možda neće biti efikasni.

Povećati pokrivenost praćenjem: Sistemi nadzora da prate sve trgovačke proizvode kako bi se otkrila manipulacija među proizvodima.

Redovne revizije: Potrebno je da se nadzorne funkcije češće revidiraju, s fokusom na sigurnost podataka i upravljanje informacijama.

ACER je pregledao sumnjive transakcije i izveštaje o narudžbama koje su PPAT-ovi podneli 2023. i 2024. godine. Sveukupno, njihov kvalitet je bio zadovoljavajući, pružajući dovoljno informacija za procenu potencijalnih kršenja REMIT-a na veleprodajnim tržištima energije EU.

Kako bi se dodatno poboljšao kvalitet ovog izveštavanja i ojačao kapacitet nacionalnih regulatora za analizu sumnjivih izveštaja koje primaju, ACER podstiče nacionalne regulatorne organe da:

Ojačaju saradnju održavanjem ili uspostavljanjem redovnih diskusija sa PPAT-ovima.

Osiguraju adekvatne resurse pružanjem odgovarajućeg osoblja (npr. obrađivača slučajeva) i alata za upravljanje rastućim brojem REMIT slučajeva.

Promptno komuniciraju s ACER-om obaveštavajući ACER kada se pokrenu istrage o potencijalnim kršenjima REMIT-a i pružajući pravovremena ažuriranja slučajeva kako bi se osiguralo koordinirano sprovođenje širom EU.

Pojednostave upravljanje slučajevima odbacivanjem izveštaja o potencijalnim kršenjima REMIT-a koji se, nakon početnog pregleda, smatraju nebitnim ili kojima se može staviti van prioriteta.

Nemački plan za cenu struje za industriju pred ozbiljnim izazovima EU

BERLIN - Ključni plan nove nemačke vlade za uvođenje subvencionisane cene električne energije za industriju mogao bi biti sprečen zakonom Evropske unije, objavio je poslovni dnevnik **Handelsblat**, pozivajući se na poverljivi dokument ministarstva ekonomije.

Šema bi u suštini ograničila cene električne energije na povoljnu cenu za nemačke energetske intenzivne kompanije, a vlada bi platila ostatak. Za novu nemačku vladu to bi značilo cenu - otprilike 10 milijardi evra do 2030. godine. Međutim, za industrije koje se bore s problemima to bi moglo biti spas..

Međutim, pravila EU tehnički sprečavaju zemlje da na taj način daju novac industrijama. Ideja je sprečiti bogatije zemlje poput Nemačke da troše državni novac na kompanije koje manje i finansijski oskudnije nacije neće moći učiniti, stvarajući nepravedne distorzije na tržištu EU.

Vrlo je neizvesno hoće li EU prihvatiti ovaj plan, prema poverljivom vladinom dokumentu, u kojem se navodi: "Implementacija koncepta predstavlja značajne izazove prema zakonu EU o državnoj pomoći." Dodaje se da su "izgledi za odobrenje vrlo neizvesni". Subvencionisana cena električne energije za industriju stoga bi zahtevala promenu zakona EU o državnoj pomoći, navodi se u članku.

Predstavnici industrije već dugo pozivaju na subvencije za cenu industrijske električne energije. Trenutno je prosečna cena električne energije za industriju 16,1 centi po kilovat-satu.

Nova vlada koju su formirali Mercov CDU i Socijaldemokrati (SPD) ugradila je cenu industrijske električne energije u svoj koalicioni sporazum uprkos njenoj teškoj implementaciji.

Nova pravila o uređajima u stendbaj stanju uštedeće 4 TWh godišnje potrošnje energije u EU

BRISEL - Od devetog maja startovala je primena strožijih pravila EU za potrošnju energije električnih uređaja u stanju pripravnosti (eng. stendbaj - standby), ili kada su isključeni.

Ove revidirane mere ekodizajna, formalno usvojene u aprilu 2023. godine, imaju za cilj smanjenje skrivene potrošnje energije i smanjenje računa i emisija širom bloka, prenosi **Energy Live News**.

Električni proizvodi često nastavljaju da troše energiju čak i kada se čini da su isključeni ili u stanju mirovanja. Od 2008. godine, pravila EU ograničavaju ovo rasipanje, a ažuriranje iz 2013. godine proširuje te zahteve na uređaje povezane s internetom poput pametnih televizora i set-top boks uređaja.

Sada se pravila ponovo pooštavaju kako bi odražavale promenjive tehnološke i tržišne trendove.

Najnovija revizija uvodi strožija ograničenja za nove proizvode stavljene na tržište EU od 9. maja 2025. godine nadalje.

Ključno je da proširuje pokrivenost na nove kategorije uređaja koji koriste energiju - uključujući uređaje na niski napon kao što su Wi-Fi ruteri,

bežični zvučnici i, po prvi put, nameštaj i opremu na motorni pogon poput roletni, stolova i zavesa.

Obim uticaja je ogroman. Oko 800 miliona pogodenih proizvoda se proda širom EU svake godine, a procenjuje se da je 5 milijardi već u upotrebi.

Kada ažurirana pravila u potpunosti stupe na snagu, predviđa se da će smanjiti potrošnju električne energije za 4 teravat-sata godišnje do 2030. godine – skoro dvostruko više od godišnje potrošnje Malte – i izbeći 1,4 miliona tona emisija CO₂.

Potrošači će uštedeti 530 miliona evra godišnje do kraja decenije, a veće uštede će uslediti zamenom starijih uređaja.

Pravila će se postepeno uvoditi tokom četiri godine, a proizvođači će takođe morati da dostave jasnije podatke o potrošnji energije u stanju pripravnosti, pomažući potrošačima da donose pametnije i ekološki prihvatljivije odluke prilikom kupovine.

Emisije metana iz rudnika uglja u EU prvi put smanjene

PARIZ - Emisije metana iz rudnika uglja u EU su prvi put opale, prema najnovijem godišnjem izveštaju o praćenju metana Međunarodne agencije za energiju (IEA).

Regija je prva koja je zvanično ograničila ovaj glavni izvor zagađenja nakon što je prošle godine usvojila Uredbu o metanu. Emisije metana iz rudnika uglja su se smanjile za 8 posto u 2024. u poređenju sa 2023. godinom.

Rekordna proizvodnja nafte, gasa i uglja održala je, međutim, emisije iznad 120 miliona tona (Mt) godišnje. Analitičari su prvi put uključili napuštene bušotine i rudnike - otkrivši da su ovi izvori doprineli emisijama sa oko 8 Mt u 2024. godini.

Uredba EU o metanu bila je prva na svetu koja je postavila prag za količinu metana koju mogu emitovati aktivni, kao i napušteni i zatvoreni podzemni rudnici.

Ugalj prvi put proizvodi manje od polovine električne energije u Poljskoj

VARŠAVA - Udeo uglja u proizvodnji električne energije u Poljskoj prošlog meseca prvi put je pao ispod 50%, prenosi poljska agencija NFP.

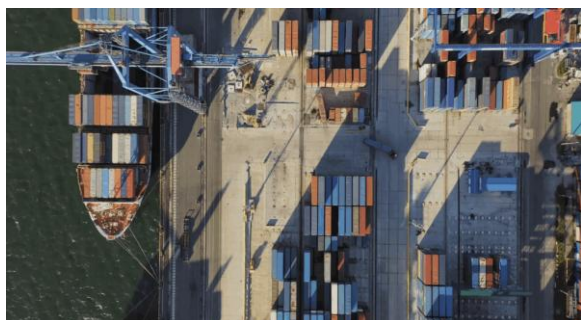
Prema izveštaju Forum Energii, energetskog konsultanta, električna energija proizvedena iz uglja u aprilu 2025. godine iznosila je 6,5 teravat-sati (TWh), što čini 49,4% ukupnog energetskog miksa. To predstavlja smanjenje od 18,9% u odnosu na mart i pad od 9,6% u poređenju s istim mesecom 2024. godine.

Forum Energii navodi da su najnovije promene u energetskom miksu Poljske bez presedana, napominjući da je upotreba uglja pala za 29,9 procentnih poena između aprila 2015. i aprila 2025. godine.

Pojednostavljena pravila poreza na ugljenik na granicama

BRISSEL – Sredinom meseca, Odbor za životnu sredinu Evropskog parlamenta glasao je za male promene namenjene pojednostavljenju pravila CBAM-a.

Glavna promena je da će male kompanije biti izuzete od CBAM-a. Oko 99% uvoznika više se neće morati pridržavati pravila, ali će 91% emisija i dalje biti odgovorno za naplatu velikim kompanijama. Poslanici Evropskog parlamenta će glasati o promenama ove nedelje.

Novi klimatski alat osmišljen da navede zemlje izvan Evropske unije da smanje svoje emisije stupiće na snagu sledeće godine.

Novine **Brisel Tajms** objašnjavaju kako će funkcionisati mehanizam EU za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM).

Industrije u Evropi moraju dekarbonizovati način na koji proizvode poput čelika, cementa i gnojiva kako bi se pridržavale klimatskih ciljeva EU. Ali kako "ozeljenjavanje energije" nije jeftino i evropske kompanije bi mogle izgubiti svoju konkurentsku prednost.

Tu na scenu stupa novi mehanizam EU namenjen određivanju cene na uvoz koji nije proizveden na najvišim ekološki prihvatljivim nivoima.

U suštini, on proširuje princip bloka "zagađivač plaća" na zemlje izvan EU.

Dakle, proizvođač čelika u Evropi može, barem u teoriji, investirati u skupe nove peći koje koriste obnovljivu energiju, bez straha da će ih konkurent izvan EU potceniti metalima koji se i dalje proizvode korišćenjem zagađujućeg uglja.

Mnogo problema još treba rešiti, a naknade će stupiti na snagu tek od januara sledeće godine, ali logika je dobra: uvoz će postati skuplji ako se ne provedu zelene mere.

Zasad, pozivi na odlaganje implementacije CBAM-a ili čak njegovo potpuno ukidanje nisu dobili nikakav zamah. Mnogi analitičari veruju da bi ne primena CBAM-a naštetila evropskoj konkurentnosti, a ne da bi je očuvala.

Tek nakon 2026. godine moći će se proceniti pravi uspeh ove inovativne nove politike.

Meloni upozorava na rizik od 'industrijske dezertifikacije' zbog zelene politike EU

RIM - Italijanska premijerka Đorđija Meloni upozorila je 17. maja da bi rigidne zelene politike mogle uništiti industrijsku bazu Evrope i pozvala na oprezniji pristup ekološkoj tranziciji koja štiti ekonomsku i socijalnu stabilnost.

Govoreći nakon sastanka s nemačkim kancelarom Fridrihom Mercom, Meloni je rekla da nastojanja Evropske unije prema elektrifikaciji, posebno u automobilskom sektoru, rizikuju potkopavanje proizvodne snage kontinenta.

"Često sam govorila da u pustinji nema ništa zeleno", rekla je Meloni novinarima u Rimu. "Pre svega, moramo se boriti protiv dezertifikacije evropske industrije."

EDF: EU cilj CO2 neutralnosti nemoguć bez elektrifikacije industrije

BRISSEL - Francuska komunalna kompanija EDF predstavila je sredinom maja svoju najnoviju viziju o tome kako elektrifikacija industrije može doprineti cilju EU da postigne ugljeničku neutralnost do sredine veka. Analiza da će klimatski cilj EU za 2050. godinu biti nemoguć bez elektrifikacije industrije.

Scenario predviđa potpuno dekarbonizovani energetska sektor do 2050. godine s udelom električne energije od 57%.

Danas, hemijski sektor ima najveću potrošnju energije u Evropi, a slede ga čelik, nemetalni minerali, prehrambena industrija, papir i aluminijum. Zajedno, ovih šest sektora čine 80% industrijske potrošnje energije.

Analiza je otkrila da se lako dostupna rešenja nalaze u onim procesima koji zahtevaju manje od 150 stepeni Celzijusa toplote: hemikalije, čelik, minerali i aluminijum. Prehrambena i papirna industrija biće teže elektrifikovati, prenosi **Euractiv**.

„Ciljanje na lako dostupne procese koji se jednostavnije elektrifikuju rezultiralo bi brzim pobedama u dekarbonizaciji industrije“, objasnila je Orelis Orsibal, direktorka EDF-ove misije za predviđanje i spoljne odnose, predstavljajući izveštaj na događaju u Briselu. Postoji tehnička mogućnost da se sa 30% elektrifikacije u industrijskim procesima pređe na 95% do 2050. godine, rekla je. Prepreke elektrifikaciji

Scenario je identifikovao tri glavne prepreke za postizanje ovih ciljeva elektrifikacije: tehnološke prepreke poput nedostatka inovacija, ekonomske prepreke poput nedovoljnih signala o ceni CO2 i organizacione prepreke poput nedostatka razmene informacija.

Zaključeno je da će EU, kako bi dostigla CO2 neutralnost do 2050. godine, morati da smanji potrošnju energije za 40% do 2050. godine, kao i da će biti potreban prelazak s fosilnih goriva na dekarbonizirana goriva. Električni bi u ovom scenariju predstavljali oko 57% konačnog energetskog miksa.

Od 2026. aukcije za solarne i druge čiste tehnologije proizvedene u Evropi

BRISSEL - Evropska komisija je usvojila sekundarno zakonodavstvo u okviru Zakona o Neto-Nula (eng. Net-Zero) industriji (NZIA), kojim se postavljaju jasna pravila za države članice EU za nagrađivanje održivosti i otpornosti na aukcijama obnovljive energije.

Ovaj potez predstavlja značajan napredak nakon formalnog usvajanja NZIA-e u junu 2024. i faze javnih konsultacija u februaru 2025. godine, prenosi 24. maja portal solarquarter.com.

Prema novom zakonodavstvu, očekuje se da će države članice početi s implementacijom i aukcijama od 2026. godine, s fokusom na promociju solarne i drugih čistih tehnologija proizvedenih u Evropi. Cilj je smanjiti oslanjanje na spoljne lance snabdevanja i ojačati evropsku bazu proizvodnje čiste energije.

EU uvodi pravila o skladištenju CO2 za veće proizvođače nafte i gasa

BRISEL - Evropska komisija je saopštila da je zatražila od 44 naftne i gasne kompanije da doprinesu kolektivnom cilju EU o skladištenju najmanje 50 miliona tona CO2 godišnje do 2030. godine, kao deo cilja bloka da postigne klimatsku neutralnost, prenosi 22. maja **Rojters**.

Kompanije su dužne da učestvuju u cilju EU proporcionalno svom udelu u proizvodnji sirove nafte i prirodnog gasa Unije od 2020. do 2023. godine, navodi se u saopštenju Komisije.

„Nakon što su vadili ugljovodonike i doprineli emisijama stakleničkih gasova, (evropska naftna i gasna industrija) sada će doprineti skladištenju CO2 i pomoći u ublažavanju klimatskih promena“, rekao je Kurt Vandenberg, šef Generalnog direktorata Komisije za klimatske akcije.

Berlin i Pariz prevazišli razdor oko nuklearne energije - francuski zvaničnik

BERLIN/PARIZ - Nova nemačka vlada signalizirala je Francuskoj da se više neće protiviti tretiranju nuklearne energije ravnopravno s obnovljivim izvorima energije u zakonodavstvu EU, rekli su francuski zvaničnici, potvrđujući objavljeni izveštaj.

Dve najveće ekonomije EU dugo su u sporu oko toga da li da promovišu atomsku energiju radi postizanja ciljeva emisije CO2, što odlaže donošenje politika o borbi protiv klimatskih promena u bloku, podseća Rojters.

Francuska, koja oko 70% svoje energije dobija iz atomske energije, glavni je zagovornik nuklearne energije u Evropi. Nemačka, koja je postepeno ugasila svoje nuklearne elektrane, smatrala ju je niskouglednom, ali ne i obnovljivom.

Međutim, novi nemački kancelar Fridrih Merc, koji je nazvao izlazak iz nuklearne energije greškom, obećao je resetiranje odnosa s Francuskom.

Novi stav Nemačke ostavio je Austriju kao jedinu veliku preostalu stranu u Evropi i izvršio bi pritisak na Evropsku komisiju da odobri više finansiranja za nuklearnu energiju.

Još uvek postoje mnoge prepreke za nuklearne projekte, uključujući probleme finansiranja i razvoja, a nova nuklearna proizvodnja će u budućnosti dugo trajati da se pokrene, dodaje Rojters.

Francuski zvaničnik potvrdio je izveštaj Fajnenšel Tajma od 19. maja da je Nemačka signalizirala da odustaje od svog dugogodišnjeg protivljenja nuklearnoj energiji.

Portparol nemačkog ministarstva ekonomije odbio je, međutim, da komentiraše izveštaj.

Nuklearna energija doživljava procvat širom Evrope, a Belgija je usvojila zakon kojim se zaustavlja planirano postepeno ukidanje, dok Švedska i neke zemlje u centralnoj Evropi planiraju izgradnju novih nuklearnih reaktora.

Ofgem obezbedio kompenzaciju za potrošače zbog prekomernog naplaćivanja

LONDON - Deset snabdevača energije isplatilo je 7 miliona funti kompenzacije za više od 34.000 potrošača kojima su greškom prekomerno naplatili novac, nakon što je to revizijom računa utvrdio britanski energetska regulator Ofgem.

Kako je sredinom meseca **objavio** regulator, ovaj problem je posebno uticao na kupce sa „Ograničenom infrastrukturu brojila“ između januara 2019. i septembra 2024. godine, koji imaju više od jedne tačke merenja potrošnje električne energije u svom objektu.

Dobavljačima energije je dozvoljeno da primenjuju više fiksnih naknada za domove sa više brojila električne energije. Međutim, to je značilo da je nekim kupcima pogrešno naplaćeno više nego što je dozvoljeno u okviru gornje cene u kombinaciji sa jediničnim cenama.

Nakon reakcije regulatora, snabdevači supristali da isplate ukupno 7 miliona funti povrata onima koji su pogođeni.

Svih 10 snabdevača ažuriralo je svoje sisteme i procese kako bi sprečili da se greške ponavljaju u budućnosti.

Evropski „zeleni“ fondovi drže milijarde u velikim kompanijama fosilnih goriva

LONDON - Istraga je otkrila da evropski "zeleni" fondovi drže više od 33 milijarde dolara investicija u velike naftne i gasne kompanije, piše 18. maja londonski **Gardijan**. Neki od ovih investicionih fondova koristili su brendove poput Sustainable Global Stars i Europe Climate Pathway.

Preko 18 milijardi dolara uloženo je u pet najvećih zagađivača: TotalEnergies, Shell, ExxonMobil, Chevron i BP, otkrila je istraga informativnog portala Vokseurop i Gardijana.

Investitori tvrde da im udeo u kompaniji omogućava da utiču na ostvarivanje klimatskih ciljeva firme. Međutim, nijedan veliki proizvođač nafte i gasa nema planove u skladu s međunarodnim klimatskim ciljevima, a mnoge kompanije su oslabile svoje planove u poslednjoj godini, prema izveštaju Carbon Tracker-a, londonske analitičke firme koja istražuje uticaj klimatskih promena na finansijska tržišta.

Investicione firme sa najvećim udelima u fosilnim kompanijama u svojim zelenim fondovima bile su JP Morgan, Blek rok

(BlackRock) i DWS u Nemačkoj.

„Za fond koji tvrdi da je 'zelen', ulaganja u velike kompanije za fosilna goriva trebala bi biti crvena linija“, rekla je Đorđija Ranzato, menadžer za održive finansije u Transport & Environment (T&E). „Budući da velike naftne kompanije ne doprinose značajno energetska tranziciji, svako ulaganje zelenog fonda u takve kompanije je u suštini zeleno pranje eng. Greenwashing).

Ekstra porez EU na profit od fosilnih goriva, doneo 28 milijardi evra za EU

BRISEL - Dodatni porez EU na profit industrije fosilnih goriva (u sektoru nafte, gasa, uglja i rafinerija), koji je bio ograničen na fiskalne godine 2022. i 2023., doneo je Evropskoj uniji, prema proceni Evropske komisije, 28 milijardi evra prihoda.

Doprinos solidarnosti EU uveden je u oktobru 2022. godine, kao reakcija na javno negodovanje zbog super profita kompanija u razvoju energije i fosilnih goriva, dok su veliki delovi društva patili od „krize troškova života“. Porez je imao za cilj da smanji neplanirani profit, tj. „profit koji ne odgovara nikakvom redovnom profitu“, a koji se ne bi dogodio bez ruske intervencije u Ukrajini, podseća portal **Eurodad**.

Evropska komisija preporučila je porez od najmanje 33 posto na „višak profita“ kompanija fosilnih goriva, koji je definisan kao profit iznad 120 posto proseka u poslednjih pet godina.

Zavisnost EU od spot LNG-a verovatno će se nastaviti bez jače dekarbonizacije

LJUBLJANA - Kako se Evropa udaljava od ruskih fosilnih goriva, tečni prirodni gas (LNG) postaje sve važniji fleksibilan izvor snabdevanja. Ali s neizvesnom budućom potražnjom za gasom, EU se suočava s kompromisom: osiguranjem većih količina LNG-a kako bi se osigurale stabilnije cene, uz održavanje fleksibilnosti kako bi se izbeglo prekomerno ugovaranje na nestabilnom tržištu, **navodi** EU Agencija za saradnju energetske regulatora (ACER) u monitoring izveštaju za 2025. i isti će:

- Udeo LNG-a u ukupnoj snabdevanju gasom EU porastao je sa 23% u 2020. na oko 40% u 2024. godini.

- EU je ostala najveći svetski uvoznik LNG-a, sa 112 milijardi kubnih metara uvoza uprkos padu od 17% u odnosu na 2023. godinu.
- SAD su isporučile skoro 50% uvoza LNG-a u EU, dok se ruski LNG u EU povećao za 22%, uprkos sankcijama.
- ACER-u je prijavljeno preko 550 spot trgovina LNG-om u EU s isporukom, u ukupnom iznosu od 45,5 milijardi kubnih metara – od čega je 55% bilo po ceni ispod 35 EUR/MWh.
- EU je kupila 30 milijardi kubnih metara LNG-a na spot tržištu, više od bilo kog drugog velikog uvoznika.
- EU se suočava s neizvesnošću potražnje do 90 milijardi kubnih metara između scenarija Fit for 55 i REPowerEU, što bi moglo dovesti do dodatne potražnje za LNG-om od 30 milijardi kubnih metara do 2030. (u poređenju s nivoima iz 2024.) i produženog oslanjanja na spot tržište.

Preporuke ACER-a:

Za upravljanje budućom neizvesnošću potražnje za gasom i rizicima cena, potrebne su ključne akcije od strane kreatora politika, mrežnih operatera i učesnika na tržištu:

- Ubrzati napore za dekarbonizaciju kako bi se smanjila strukturna potražnja za gasom kroz brže korišćenje obnovljivih izvora energije i poboljšanu energetske efikasnost.
- Osigurati dodatni LNG putem fleksibilnih ugovora kako bi se pomoglo u smanjenju kratkoročne izloženosti oscilacijama cena.
- Poboljšati koordinaciju i efikasnu razmenu podataka između država članica i Evropske komisije kako bi se omogućilo bolje praćenje napretka dekarbonizacije i usmeravala nabavka LNG-a.